

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СТОЯН ЗАИМОВ“

5802 Плевен, ж.к. „Сторгозия“; канцелария: 064/678611; e-mail: st.zaimov@zaimov-pl.com

УТВЪРЖДАВАМ (П)

АННИ КЛИМЕНТОВА ПЕТКОВА

Директор на СУ „Стоян Заимов“ – гр. Плевен

Заповед № РД 16 - 1288 / 11. 09. 2019 година

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ
(2020– 2021)**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на Педагогически съвет с Протокол № 14 от 08.09.2020 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Изграждането на училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвимите групи в СУ „Стоян Заимов“ е подчинена на основните приоритети на правителството в посока:

- разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение; разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на учениците като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

В контекста на националните политики, Законът за предучилищното и училищно образование /чл. 263, ал.1,т.9/ възлага на педагогическия съвет в училище да изготви и приеме училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи.

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите за работа с учениците от СУ „Стоян Заимов“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и учениците се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020);
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015г.

Програмата включва ред и начини за оказване на обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на всички ученици, които имат необходимост от такива в СУ „Стоян Заимов“, съобразно личните им интереси, потребности и нужди.

II. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

Училищната програма спазва принципите на приобщаващото образование заложи в Наредба за приобщаващото образование /чл.3, ал. 1 и 2/:

- Гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до училище най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование;
- Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
- Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че ученикът да развие максимално своя потенциал;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;
- Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на учениците;
- Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;
- Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието учениците в дейността на училището;
- Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;
- Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години се създава една пъстра картина от ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми. В училището се обучават и ученици с обучителни затруднения, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага

изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата с хора от различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се развива умението за общуване с представители на различни култури, спазват се принципите на интеркултурното образование. Съзнателно и целенасочено се работи за изграждане на толерантност сред учениците и приемане на различията.

Създават се условия за достъпна и качествена грижа за учениците в СУ „Стоян Заимов“, изразяваща се в позитивен психологически климат.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни потребности: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ролята на образованието е ключова за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване. Образованието трябва да е достъпно за всички, независимо от етническата принадлежност, социално-икономическия статус и интелектуалните и физически умения и възможности.

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности.

Уязвими групи в СУ „Стоян Заимов“ са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици в риск, ученици, застрашени или жертва на насилие, ученици с изявени дарби, ученици лишени от родителска грижа, ученици от различни етнически групи и други идентифицирани нужди.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурното и подкрепящото образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

5. Осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците, съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и ученици разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

4. Назначаване на „помощник на учителя“ при необходимост и при спазване на Закона за предучилищното и училищното образование.

5. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за ученици от етническите малцинства.

6. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.

7. Определяне на координатор на училището, който да организира и координира процеса на подкрепа за личностното развитие.

8. Координаторът на училището координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби и с хронични заболявания от екипите за подкрепа на личностното развитие.

9. Провеждане на анкетни проучвания за идентифициране на интересите и на обучителните затруднения на учениците по проект BG05M20P001 – 2.004-0004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час), финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансиран от Европейските структурни фондове.

10. Водене на регистър за проследяване на децата в риск.

11. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане.

12. Осигуряване на подкрепа за личностното развитие:

12.1. Обща подкрепа на личностното развитие - гарантира участие и изява на всички всички ученици в училището и може да включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето въз основа на информация от родителя;
- осигуряване на общезитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- превенция на обучителните затруднения.

Общата подкрепа за личностно развитие учениците включва дейности съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Тя може да включва:

- дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
- образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности и участие в проекти, програми, форуми и в други изяви на общинско, областно, национално и международно равнище;
- учебни предмети, модули и дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците.

Дейностите по общата подкрепа за личностно развитие имат за цел изграждане на позитивен организационен и психологически климат в училище, включително чрез психологическа подкрепа. Психологическата подкрепа е насочена към учениците, учителите, училищното управление и родителите и включва:

- създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- груповата работа с ученици; кризисна интервенция;
- работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на учениците в:

- допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;
- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

12.2. Допълнителна подкрепа за личностното развитие – предоставя се въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностното развитие на ученика, утвърден със заповед на директора на училището за конкретен ученик. Учениците, за които може да се поиска оценка на индивидуалните способности, са от следните уязвими групи:

- ученици със специални образователни потребности;
- ученици в риск;
- ученици с изявени дарби;
- ученици с хронични заболявания.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира, чрез план за действие за всеки конкретен ученик. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	училищен психолог, класни ръководители	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководител, учители	
Определяне на координатор на и екип подпомагащ дейността му	15.09.2020 г.	директор	
Представяне на дейности по интереси в училището	Октомври 2020 г.	учители учители ЦДО	
Идентифициране на учениците с обучителни трудности	Октомври 2020 г.	учители учители ЦДО	
Включване на учениците от уязвимите групи в дейности по интереси	постоянен	учители учители ЦДО	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководител, учители, ресурсен учител, училищен психолог	
Оценка на потребности на ученици	целогодишно	координатор ресурсен учител класни ръководители	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Предоставяне на обща подкрепа, чрез индивидуални консултации и допълнително обучение на ученици с обучителни трудности	целогодишно	координатор класни ръководители	
Включване на нуждаещите се ученици	Октомври 2020 г.	Емилия Мелниклийска Гергана Петкова	

в дейностите по проект „Подкрепа за успех“		учители	
Психологическа подкрепа и консултации	целогодишно	училищен психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, училищен психолог	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	при възможност